

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Документ за разглеждане в заседание

A7-0026/2011

4.2.2011

ДОКЛАД

относно дефицита на протеинови култури в ЕС: намиране на решение на един отдавна съществуващ проблем?
(2010/2111(INI))

Комисия по земеделие и развитие на селските райони

Докладчик: Martin Häusling

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ.....	13
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ОКОЛНА СРЕДА, ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ	17
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	21

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно дефицита на протеинови култури в ЕС: намиране на решение на един отдавна съществуващ проблем?
(2010/2111(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид съобщението на Комисията от 18 ноември 2010 г., озаглавено „Общата селскостопанска политика през 2020 г.: подготовка за бъдещите предизвикателства в областта на хранителното снабдяване, природните ресурси и териториалния баланс“ (COM(2010)672),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 16 юли 2010 г., озаглавено „Пътна карта относно ТСЕ 2. Стратегически документ относно трансмисивните спонгиформни енцефалопатии за периода 2010—2015 г.“ (COM(2010)384),
- като взе предвид Решение 93/355/ЕИО¹ на Съвета от 8 юни 1993 г. относно сключването на Меморандум за разбирателство относно някои маслодайни семена между Европейската икономическа общност и Съединените американски щати в рамките на ГАТТ, с който бе прието Споразумението от Блеър Хауз, определящо максимални равнища на производството на маслодайни семена и протеинови култури в Европейския съюз, както и специални тарифи за такива култури,
- като взе предвид доклада от ноември 2009 г., представен на Комисията от LMC International, озаглавен „Оценка на мерките, приложени в рамките на Общата селскостопанска политика в сектора на протеиновите култури“ („Evaluation of Measures applied under the Common Agricultural Policy to the protein crop sector“, http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/protein_crops/index_en.htm),
- като взе предвид Регламент (ЕИО) № 1431/82² на Съвета и Регламент (ЕО) № 1251/1999³ на Съвета, с които се определят специални мерки в сектора на протеиновите култури и се въвежда максимална гарантирана площ⁴, Регламент (ЕО) № 1782/2003⁵ на Съвета и членове 76 – 78 от Регламент (ЕО) № 73/2009⁶ на Съвета, които предвиждат постепенното прекратяване на специфичните помощи за протеиновите култури, и Регламент (ЕО) № 1121/2009⁷ на Комисията, в който се определят подробни правила относно премиите за протеинови култури,
- като взе предвид Регламент (ЕО) № 767/2009⁸ относно пускането на пазара и употребата на фуражи,

¹ ОВ L 147, 18.06.1993 г., стр. 25.

² ОВ L 162, 12.06.1982 г., стр. 28.

³ ОВ L 160, 26.06.1999 г., стр. 1.

⁴ Приети текстове, Р6_ТА(2009)0191.

⁵ ОВ L 270, 21.10.2003 г., стр. 1.

⁶ ОВ L 30, 31.01.2009 г., стр. 16.

⁷ ОВ L 316, 02.12.2009 г., стр. 27.

⁸ ОВ L 229, 01.09.2009 г., стр. 1.

- като взе предвид член 68 от Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета, който позволява на държавите-членки да предоставят подпомагане за отглеждането на протеинови култури на тяхна територия и който беше използван по-специално от Франция, Испания, Полша и Финландия,
- като взе предвид проучването на Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“ на Европейската комисия от 2007 г., озаглавено „Икономическо отражение на неодобрени ГМО върху вноса на фуражи и животновъдството в ЕС“ („*Economic Impact of Unapproved GMOs on EU Feed Imports and Livestock Production*“),
- като взе предвид препоръките относно ролята на изследванията и местните познания, включително ролята на бобовите протеинови култури, направени в доклада „Международна оценка на селскостопанските знания, науки и технологии за развитие“ (IAASTD) относно снабдяването с храни в световен мащаб, изготвен от Програмата за развитие на ООН, Организацията по прехрана и земеделие (ФАО) и Световната банка,
- като взе предвид изследванията, изискани от комисията по земеделие и развитие на селските райони на Парламента и представени на семинара, проведен на 11 октомври 2010 г.,
- като взе предвид своята резолюция от 12 март 2008 г. относно устойчиво земеделие и биогаз: необходимост от преразглеждане на общностното законодателство¹,
- като взе предвид член 48 от своя правилник,
- като взе предвид доклада на комисията по земеделие и развитие на селските райони и становището на Комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните (A7-0026/2011),

а) Основни факти относно дефицита на протеинови култури: предлагане, търсене и международна търговия

- А. като има предвид, че за производство на протеинови култури в ЕС в момента се използват само 3% от обработваемите земи в Съюза и че то осигурява само 30% от протеиновите култури, използвани за фуражи в ЕС, а тенденцията през последното десетилетие е към увеличаване на този дефицит,
- Б. като има предвид, че в някои държави-членки значителни площи обработваема земя продължават да не се обработват години наред и производственият им потенциал не се използва,
- В. като има предвид, че в исторически план този значителен дефицит в производството на протеинови култури от една страна датира от предишни международни търговски споразумения, по-специално със Съединените щати, които позволиха на ЕС да защити своето производство на зърнени култури и в замяна допуснаха безмитния внос на протеинови култури и маслодайни семена в ЕС (ГАТТ и

¹ Приети текстове, P6_TA(2008)0095.

Споразумението от Блеър Хауз от 1992 г.); като има предвид, че това беше свързано със значителния напредък в ефикасността на производство на протеинови култури и използването на нови технологии извън ЕС, които доведоха до неблагоприятно от гледна точка на конкуренцията положение на селскостопанските производители в ЕС, за които производството на протеинови култури беше икономически неатрактивно,

- Г. като има предвид, че 70% (45 милиона тона за 2009 г.) от използваните протеинови суровини от растителен произход, по-специално соевото брашно, се внасят, и то главно от Бразилия, Аржентина и САЩ, а около 60% от този внос (26 милиона тона) се състои от странични продукти от производството на рафинирано растително масло, които се използват под формата на брашно за фуражи (особено соево брашно),
- Д. като има предвид, че поради малките обеми на производство европейската фуражна промишленост използва само 2 милиона тона протеинови култури годишно, но по преценки на нейни представители би била в състояние да използва 20 милиона тона годишно,
- Е. като има предвид, че еквивалентът на този внос е 20 милиона хектара, обработвани извън ЕС, или над 10% от обработваемата земя в ЕС и че тези продукти не са предмет на същите нормативни разпоредби по отношение на опазването на околната среда, здравето и ГМО като европейските продукти,
- Ж. като има предвид, че появата на нови клиенти за доставчиците от Южна Америка, по-специално Китай, които не са толкова взискателни като Европейския съюз по отношение на производствените условия, и по-скоро липсата на прозрачност в стратегията на доставки, може в средносрочен план да застраши стабилността на пазарите и снабдяването на ЕС,
- З. като има предвид, че целият сектор на животновъдството в ЕС стана уязвим по отношение на нестабилността на цените и нарушенията в търговията и е зависим от вноса на висококачествени протеинови култури на достъпни цени, както и че неговата конкурентоспособност е заплашена от допълнителните разходи за внос на протеинови култури за фуражи, които възникват в резултат на липсата на технически решения в рамките на политиката за нулева толерантност по отношение на наличие на неodobрени ГМО в растенията,
- И. като има предвид, че недостатъчният внос на соя и царевица налага допълнителна тежест под формата на разходи за секторите на животновъдството и производството на фуражи в ЕС и излага на опасност икономическата жизнеспособност на вътрешното производство на месо,
- Й. като има предвид, че като последици от ниския дял на фуражни бобови култури (люцерна, детелина, сладка детелина и др.) и зърнено-бобови култури (грах, соя, лупина, бакла, фий и др.), произвеждани в ЕС, броят на програмите за научни изследвания в областта на протеиновите култури в ЕС е намалял от 50 през 1980 г. на 15 през 2010 г., а обучението и придобиването на практически опит във вътрешното производство на протеинови култури бяха занемарени, което доведе до

ниско равнище на иновациите и на регионално адаптираното производство на маслодайни семена в ЕС,

- К. като има предвид, че ЕС е изключително зависим от соята и царевичата, внасяни от трети страни, и всяко прекъсване на доставките на тези продукти поради минимално присъствие на неразрешени ГМО има изключително скъпо струващи последици за европейския фуражен сектор,
- Л. като има предвид, че една политика на научни изследвания има вероятност да бъде успешна, само ако е придружена със средносрочни и дългосрочни ангажменти, каквито понастоящем не съществуват за протеиновите култури,
- М. като има предвид, че познанията на земеделските стопани относно устойчивите практики, които свързват производството на растителните култури с животновъдството чрез балансирано сеитбообращение и подходящо използване на ливадните площи, могат да бъдат загубени и като има предвид, че качеството на местните протеинови култури освен това не осигурява качеството на съставните фуражи, което е необходимо за различните сектори на животновъдството,
- Н. като има предвид, че за да могат протеиновите култури да се превърнат в устойчив елемент на сеитбените модели, доходите от производството на тези култури трябва да се подобрят в кратки срокове, по-конкретно посредством специфична помощ в рамките на ОСП,

б) Основни констатации относно предимствата на намаляването на дефицита на протеинови култури

- О. като има предвид, че възстановяването на равновесието между доставките и потреблението на зърнени и протеинови култури и маслодайни семена в ЕС би могло да донесе големи икономически ползи на земеделските стопани и на производителите на храни и фуражи, както и да подобри разнообразието от здравословни, висококачествени храни за потребителите, ако политическата рамка на предстоящата реформа на ОСП обхване изцяло новите предизвикателства, подчертани в съобщението на Комисията,
- П. като има предвид, че всички възможности, предлагани от различните насърчителни мерки, следва да се използват за насърчаване на консумацията от човека на зърнени и протеинови култури и маслодайни семена, които следва да бъдат допълнително защитени от схема за качество на земеделските продукти за защита на географските или традиционни продукти, като по този начин се спомогне за запазване на местните и регионалните храни, произвеждани от тези суровини,
- Р. като има предвид, че в контекста на изменението на климата производството на протеинови култури може да допринесе за намаляване на емисиите на парникови газове чрез асимилиране и фиксиране на азот в почвата (достигащо до 100 kgN/ha месечно) и намаляването вследствие на това на използването на синтетични азотни торове, които съдържат диазотен оксид с потенциал за вредно въздействие върху климата 310 пъти по-голям от този на въглеродния диоксид,

- С. като има предвид, че програмата на ЕС „GL-pro“ показва, че въвеждането на протеинови култури в сеитбообращението веднъж на четири години води до значително понижаване на емисиите на CO₂ с около 10 до 15% и намалява производството на озон,
- Т. като има предвид, че от гледна точка на плодородието на почвата по-високият дял протеинови култури, отглеждани на обработваема земя като част от системите за сеитбообращение, допринася за по-балансирано съхранение на хранителните вещества, по-слабо окисляване на почвата, повишена устойчивост на болести, по-добра структура на почвата (включително увеличена енергийна ефективност при обработката на почвите), употреба на по-малко хербициди и по-голямо биологично разнообразие, което спомага и за опрашването,
- У. като има предвид, че броят на културите в сеитбообращение е фактор за намаляване на вероятността от заболявания и размножаване на плевели, и във връзка с това – за намаляване на използването на препарати за растителна защита, както и че по-високият дял на протеинови култури в сеитбообращението може да допринесе за намаляване на енергопотреблението с 10%,
- Ф. като има предвид, че що се отнася до управлението на водите, по-специално използването на бобови култури за производство на фуражи – като например постоянно използване на смеси от трева и детелина или смеси от зърнени и протеинови култури, както и постоянното покритие на почвата могат да намалят значително оттичането на хранителни вещества, особено нитрати и фосфати, в подпочвените води,
- Х. като има предвид, че що се отнася до биологичното разнообразие в селското стопанство, разширеното отглеждане на протеинови култури, адаптирани към европейските климатични условия, като боб, соя, грах, леща, лупина, нахут, различни сортове люцерна, разновидности фацелия (*Phacelia*), обикновен звездан (*Lotus corniculatus*) и сладка детелина, значително ще стабилизира и подобри разнообразието в рамките на производствената система,
- Ц. като има предвид, че що се отнася до производството на протеинови култури и глобалната продоволствена сигурност трябва да бъде постигнат по-добър баланс между производството на белтъчини от растителен и животински произход, особено по отношение на количеството енергия, вода и външни ресурси, които понастоящем се използват за интензивно производство на белтъчини от животински произход, в сравнение с производството на протеинови култури за консумация от човека, като глобалното продоволствено равновесие следва да остане главен акцент,
- Ч. като има предвид, че няколко политики на ЕС оказват влияние върху недостига на белтъчини в ЕС и че Комисията трябва също да анализира въпросите, свързани с производството на ГМО в рамките на и извън територията на ЕС, развитието в областта на биогоривата и преоценката на пълната забрана на животински протеини във фуражите,
- Ш. като има предвид, че качеството на комбиниранияте фуражи, които не се внасят, освен чрез използване на местни протеинови култури може да се подобри също така

чрез използване на странични продукти от маслодайни култури като соя, слънчоглед и рапица,

Щ. като има предвид, че използването на фуражни бобови и зърнено-бобови култури вместо внесените протеини – главно соево кюспе – може да доведе до значителни промени в методите на животновъдството и по този начин да изиграе роля за подобряване на качеството на селскостопанските продукти (от стандартни продукти към сертифицирани продукти с промени в спецификациите) и на доходите на производителите,

АА. като има предвид, че забраната за използване на животински протеини в храни за животни бе въведена след кризата със спонгиформната енцефалопатия по говедата (СЕГ), за да се предотврати всякакво заразяване с трансмисивна спонгиформна енцефалопатия (ТСЕ); като има предвид, че тази забрана следва да бъде отменена само въз основа на научни факти и достатъчни предпазни мерки и мерки за контрол; като има предвид, че въз основа на тези условия следва да се обмисли използването на преработени животински протеини от отпадъци от клане на животни за производството на храни за едностомашни животни (свине и птици), при условие че съставките произхождат от месо, одобрено за консумация от човека, и при пълно спазване и контрол на забраната за рециклиране в рамките на един и същи животински вид и за принудителен канибализъм;

в) Основни изявления в отговор на съобщението на Комисията: подготвяне на почвата за препоръки и искания

АБ. като има предвид, че съобщението на Комисията, публикувано на 17 ноември 2010 г., ясно подчертава необходимостта от увеличаване на производството на протеинови култури в рамките на една по-интегрирана система за сеитбообращение,

АВ. като има предвид, че различни проучвания, направени от ФАО, Комисията и компетентните органи в държавите-членки, са посочили, че увеличеното използване на протеинови култури в селското стопанство на ЕС има потенциал да направи снабдяването с фуражи по-надеждно, например като се използват мерки за опазване на околната среда в селското стопанство,

АГ. като има предвид, че отглеждането на протеинови култури представлява предимство за земеделските стопани в много области: при производството на фуражи за селскостопански животни, като се използват смесени култури, например зърнени култури и боб, при производството на протеинови култури за консумация от човека и при всички форми на устойчиво селско стопанство;

АД. като има предвид, че понастоящем държавите-членки могат да предоставят специфична подкрепа за производството на протеинови култури като част от програми за опазване на околната среда в селското стопанство и „мерки по член 68“ за подобряване на качеството на производствените системи и на храните,

АЕ. като има предвид, че наред с отглеждането на зърнени и царевични култури за производство на фуражи и енергия следва да се насърчава прилагането на разширени системи на сеитбообращение, комбинираното култивиране на място в

стопанствата и използването на смесите от трева и детелина, които могат да носят големи ползи за околната среда и земеделието, тъй като отглеждането на бобови култури като част от системата на сеитбообращение може да служи за предотвратяване на болести и за възстановяване почвите, както и да оказва положително въздействие върху популациите от опрашители и да спомага за опазване на климата;

АЖ. като има предвид, че увеличените добиви от зърнени култури в Централна Европа ще освободят земеделските земи в цяла Европа и ще създадат условия за това други култури, и по-специално протеинови култури, да бъдат разместени в рамките на Европа,

АЗ. като има предвид, че наблюдаваното напоследък нарастване на колебанията при цените на основните селскостопански продукти предизвиква сериозна загриженост относно конкурентоспособността на европейския животновъден отрасъл и високата му зависимост от вноса на протеинови култури; като има предвид, че ЕС се нуждае от истински стратегически план за развитие на растителни протеини и тяхната специфична роля за справяне с новите предизвикателства пред ОСП (изменението на климата, по-добро управление на природните ресурси); като има предвид, че за намаляването на недостига на протеинови култури също така е необходимо да се вложат значителни усилия за разширяване на изследванията и отглеждането на култури, както и на мерките за подобряване на подходящата инфраструктура за производство, складиране и преработка на протеинови култури; като има предвид, че страничните продукти от маслодайни култури и производството на биогорива биха могли да бъдат разглеждани като съставки за храни за животни, при условие че се спазват строги правила, за да се гарантира, че принципът на предпазните мерки се прилага изцяло и че няма риск за здравето на животните и здравето на човека;

АИ. като има предвид, че въпросът за нулева толерантност при вноса на фуражи трябва да бъде обсъден допълнително и като има предвид, че трябва да бъдат разработени подходи, водещи до практически решения,

АЙ. като има предвид, че селскостопанските и промишлени пътища на продуктите са свързани в много отношения и някои странични продукти от производството на биогорива са подходящи за храна за животни,

1. призовава Комисията да приеме средносрочна до дългосрочна перспектива при преразглеждането на своята политика по отношение на протеиновите култури, като гарантира включването в нейните законодателни предложения за реформа на ОСП на адекватни мерки и инструменти в подкрепа на земеделските стопани при подобряването на системите за сеитбообращение, така че да се намали значително настоящият дефицит на протеинови култури и нестабилността на цените;
2. призовава Комисията да представи в кратки срокове на Парламента и на Съвета доклад за възможностите и вариантите за увеличаване на вътрешното производство на протеинови култури в ЕС чрез нови политически инструменти (включително като се вземат предвид използването на маслодайни култури и техните странични продукти и възможностите за заместване на вноса), потенциалното въздействие върху приходите на земеделските стопани, приноса за смекчаване на изменението

на климата, последиците за биологичното разнообразие и плодородието на почвата, както и потенциала за намаляване на необходимите външни ресурси от минерални торове и пестициди;

3. призовава Комисията да представи доклад относно въздействието на правилото за нулева толерантност към наличието на неразрешени в Европа генетично модифицирани организми във внасяните фуражи, като отделя специално внимание на възможността за въвеждане на пределно допустими норми и тяхното прилагане на практика;
4. призовава Комисията да запази общата организация на пазара на сухи фуражи до 2013 г., така че да се гарантира оцеляването на този ключов сектор, който е от жизненоважно значение за производството на фуражни протеини за сектора на животновъдството;
5. призовава Комисията да подкрепи изследванията за отглеждане и доставка на семена за протеинови култури в ЕС, включително техния принос за контрола на болестите, и да представи предложения за изследване и развитие на начините за подобряване на услугите за съвети, а в рамките на бюджетната функция за развитие на селските райони – за услуги за обучение на земеделски производители относно използването на сеитбообращението, комбинирането на култури и техническите съоръжения за производство на храни за животни на място в стопанствата;
6. призовава Комисията – в рамките на подкрепата на развитието на селските райони – да представи мерки за насърчаване на увеличаване на броя на животните с биологичен материал с висока стойност и производствен потенциал в животновъдния сектор, както и за разпространяване на добри практики при въвеждането на оптимални модели на хранене, с оглед гарантиране на съответна реколта от протеинови култури, използвани за фуражи;
7. призовава Комисията да предложи рамка за мерки за развитие на селските райони, които въвеждат подобрени, децентрализирани съоръжения за производство на фуражи, съобразени с местните и регионалните сортове култури, съхраняването на тези сортове и подбора и развитието на семена;
8. призовава Комисията да извърши оценка на въздействието на настоящите тарифи за внос и търговски споразумения върху различните маслодайни и протеинови култури и да представи на Парламента и Съвета подробно правно проучване на настоящия обхват на споразумението от Блеър Хауз относно производството на протеинови култури в Европа;
9. призовава Комисията да гарантира безпрепятствени доставки на соя на пазара на ЕС, като предостави техническо решение относно ниското наличие на ГМО за протеиновите култури за храни и фуражи, внасяни в ЕС; припомня, че недостигът на внос на соя налага допълнително разходно бреме върху животновъдния и фуражния сектор на ЕС и излага на опасност икономическата жизнеспособност на местното месопроизводство;
10. призовава Комисията, в сътрудничество с държавите-членки, да обсъди

включването в нейните законодателни предложения за реформа на ОСП и извън нея насърчаването на сеитбообращение с местни протеинови култури като предпазна мярка срещу болести по културите, принос за подобряване на земеделските практики и справяне с новите предизвикателства като продоволствената сигурност, изменението на климата, управлението на ресурсите и т.н. и за признаване на факта, че местното и близко разположеното селско стопанство носят по-големи ползи за околната среда;

11. призовава Комисията да приеме подходящи мерки за създаване на пазарни условия, които благоприятстват местното производство в сравнение с вносните продукти и които отговарят на изискванията на хранително-вкусовата промишленост, включително въвеждането на модели за несъдържащи ГМО кратки вериги за доставки и сертифицирана продукция; признава, че местното и близко разположеното селско стопанство носят по-големи ползи за околната среда;
12. призовава Комисията да представи законодателно предложение на Парламента и Съвета, с което да се разреши използването на преработени животински протеини от отпадъци от клане на животни за производството на храни за едностомашни животни (свине и птици), при условие че съставките произхождат от месо, одобрено за консумация от човека, и при пълно спазване и контрол на забраната за рециклиране в рамките на един и същи животински вид и за принудителен канибализъм;
13. призовава Комисията да въведе специфична рамкова програма за децентрализирани селскостопански изследвания и изследвания на развитието на селските райони и да подобри европейското и международното сътрудничество, включително програми за обучение на място в стопанствата за подобряване на отглеждането на адаптирани към местните условия протеинови култури, с оглед на превръщането му в новаторска област в различните държави-членки;
14. призовава Комисията да предложи съгласуван общ политически подход към прилагането на агро-екологичните правила по отношение на хранителните продукти, които се продават в Съюза, с оглед на вноса на генно модифицирани протеинови култури;
15. призовава Европейската комисия да установи механизъм за наблюдение на произхода на протеиновите култури, внасяни в Европейския съюз, който да установява по-специално устойчивостта на прилаганите селскостопански практики в страната на произход, като промяната в земеползването и устойчивостта на използването на водата, както и използването на земеделски технологии; подчертава, че редовните проверки на място са също необходими за тази цел;
16. призовава Комисията да обсъди включването в нейните законодателни предложения за реформа на ОСП разпоредби за подкрепа за земеделските стопани, отглеждащи протеинови култури в системи за сеитбообращение, които допринасят за намаляването на емисиите на парникови газове и на недостига на протеинови култури в ЕС и подобряват контрола на болестите и плодородието на почвата;
17. призовава Комисията да представи основани на стимули мерки за насърчаване на

стопанското използване на необработвани земи, които могат да допринесат значително за намаляване на протеиновия дефицит в ЕС;

18. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета и на Комисията.

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

Дефицитът на протеинови култури в ЕС

Неотдавнашно изследване, публикувано от Европейската комисия* относно сектора на протеинови култури, разкрива значителен спад в производството на протеинови култури в Европейския съюз през последните десет години. Основните сухи бобови растения, с изключение на соята, са намалели с 30%, а производството на соя – с 12%. Тази тенденция увеличава вече съществуващата тревожна зависимост на Съюза от вноса на протеинови култури, използвани главно за фуражи, внос, който носи големи рискове, особено за сектора на животновъдството на ЕС, тъй като нестабилността на цените на международните пазари значително нарасна. *(Доклад на LMC International).

Като цяло производството на протеинови култури в ЕС понастоящем заема само 3% от обработваемата земя в Съюза (с изключение на плодовете и зеленчуците). Независимо от публичната подкрепа за сектора от 1978 г. насам производството на сухи бобови растения, което временно се увеличи през осемдесетте години, отново е намаляло до около 1 милион хектара през 2008 г. Годишно се внасят повече от 40 милиона тона протеинови култури, главно соя и фуражи с царевичен глутен, което представлява 80% от потреблението на ЕС на протеинови култури. Земята, която в чужбина се използва за производство на внасяните в ЕС протеинови култури, представлява десет процента от обработваемата земя в ЕС или 20 милиона хектара.

Исторически причини за дефицита и последици от него

Дефицитът в производството на протеинови култури датира от предишни международни търговски споразумения (Общо споразумение за митата и търговията (ГАТТ) и Споразумение от Блеър Хауз), които позволиха на ЕС да защити своето производство на зърнени култури и в замяна допуснаха безмитния внос на маслодайни и протеинови култури в ЕС. Производството на протеинови култури беше в неблагоприятно от гледна точка на конкуренцията положение и вследствие на това рязко спадна. Селскостопанските производители и местните преработвателни предприятия загубиха интерес към протеиновите култури, както и практическите познания за тяхното отглеждане и добавената им стойност. Растениевъдите спряха да разработват устойчиви на заболявания и високопроизводителни сортове. Европейската изследователска дейност в тази област също намалена значително в отражение на ниското търсене на семена и техническа поддръжка. ЕС постепенно прекратява подпомагането за протеинови култури и сушилни съоръжения за люцерна и други зърнено-бобови култури. Най-обезпокоителният факт е, че в цяла Европа се губи практическият опит в производството на протеинови култури като част от широкото сеитбообращение, включително подборът в стопанството, съхранението, обработката и използването в стопанството като храна за животни. И накрая, също и търговците на маслодайни и протеинови култури сега са изцяло съсредоточени върху вноса на протеинови култури и демонстрират слаб интерес към местното производство.

Намаляване на дефицита на протеинови култури - важен елемент на реформата на ОСП

Европейската комисия и държавите-членки изтъкнаха предимствата на по-балансираните доставки и потребление на местни протеинови култури като част от интегрирана

стратегия в отговор на новите предизвикателства като изменението на климата, загубата на селскостопанско биологично разнообразие, обедняването на почвата и замърсяването на подпочвените води, както и нестабилността на цените на селскостопанските продукти на световния пазар. Широката употреба на протеинови култури в сеитбообращението предлага важни агроекологични предимства, а също и предимства, свързани със смекчаването на изменението на климата. По отношение на изменението на климата зърнено-бобовите сортове като полски грах, бакла и полски фасул, лупина, леща, нахут, но също и люцерна и детелина, могат значително да намалят емисиите на парникови газове чрез асимилация и фиксация на азот в почвата, като по този начин намалят използването на азотни торове с до 100 кг азот на хектар на месец. С по-висок процент протеинови култури при сеитбообращението се подобряват плодородието и структурата на почвата, съхранението на хранителни вещества, както и здравето на следващите култури. Постоянните смеси от трева и детелина за животински фуражи смеси от зърнени храни и протеини покриват почвите по-добре и така намаляват оттичането на хранителни вещества към подпочвените води и реките, а също и предлагат по-добри условия за пчелите и другите опрашващи насекоми. Разширеното сеитбообращение намалява необходимостта от растителнозащитна намеса и може да допринесе за запазване на разнообразието на диви и култивирани видове и сортове.

Протеинови култури и разширено сеитбообращение – намалени производствени разходи и повече екологични предимства

Разширената употреба на зърнено-бобови култури в сеитбообращението намалява значително потребността от третиране с азотни торове, което допринася не само за намаляване на емисиите на парникови газове при производството, но също и на общите производствени разходи на селските стопани. При световната тенденция към увеличаване на цените на суровия петрол разходите за селскостопански суровини, включително за горива, също се увеличават непрекъснато. Сеитбообращението, включващо протеинови култури, може да намали консумацията на гориво при обработката на почвата, като съдържанието на хумус и влажността на почвата се запазват по-добре и изискват по-малко обработка. Публикувано неотдавна проучване на Европейския парламент (PE 438.591) и проучване на френската Комисия по устойчиво развитие към френското правителство (№15 от декември 2009 г.) оценяват намаляването на разходите за торове във Франция на до 100 млн. евро годишно. Накратко, в цитираните проучвания са установени следните предимства на производството на протеинови култури в рамките на увеличеното сеитбообращение: повишено свързване на азота, създаване на балансирано въглеродно-азотно съотношение в почвата и подобряване на съдържанието на хумус, намаляване на обработката с пестициди и на използването на хербициди вследствие на намаляването на болестите по растенията и разпространението на плевели; подобрена структура на почвата.

Качество на производството на протеинови култури и комбинирани фуражи

Ефикасността на употребата на протеинови култури в производството на храни за животни силно зависи от съдържанието на основни аминокиселини в различните

култури и състава на комбинираните фуражи. Понастоящем се счита, че соевите зърна доставят най-високото интегрирано съдържание на тези киселини с много добър баланс на хранителните вещества, особено за производство на свинско и птиче месо. Затова днес соевото съдържание на съставните храни е около 50% за яйцепроизводството и производството на птиче месо се основава на соевите зърна. При производството на свинско и говеждо месо соевото съдържание на комбинираните фуражи се колебае съответно около 28% и 21%.

Възможностите за заместване на вносните соеви зърна и другите неместни продукти за храни за животни силно зависят от новите стимули за селските стопани да отглеждат тези култури, както и от наличието на съответна инфраструктура за преработка в храни за животни. Следователно Европейската комисия следва да разгледа възможностите да се преодолее настоящото ниско равнище на изследвания, подбор на семена и търговско предлагане, познания за производството, съхранението и употребата на тези култури за производство на фуражи за селските стопанства.

Специфична подкрепа, изследователска дейност, услуги за увеличаване на производството и обучение

С цел на селските стопани да се предложат нови стимули за отглеждане и използване на протеинови култури заедно със зърнените и маслодайните култури и техните странични продукти, реформата на ОСП следва да включва хоризонтални мерки, които не предлагат специфични премии за култури, но насърчават селскостопански практики за отговор на новите предизвикателства и същевременно за преодоляване на дефицита на протеинови култури в Съюза. Член 68 от Регламент 73/2009 е използван от редица държави-членки за специфична подкрепа за производство на протеинови култури като принос към агроекологичните практики. Тази възможност обаче следва да се превърне в практика за целия ЕС, за да се даде отговор на новите предизвикателства. Комисията следва да разгледа допълващо плащане със задължително сеитбообращение от поне четири различни култури, в т.ч. поне една протеинова култура, както и увеличена подкрепа за райони с постоянни ливадни площи, включително специфични смеси от трева и зърнено-бобови култури. Тези мерки не само биха намалили емисиите на парникови газове, но също и биха допринесли за по-високо равнище на здраве на растенията и животните. Комисията следва също да разгледа специфична подкрепа за инвестициите в регионални, местни или съоръжения на място в стопанствата за преработка на протеинови култури като част от програми за развитие на селските райони. Също така е важно да се проведе проучване на текущия недостиг на изследователска дейност и производство на семена, включително на потребностите от по-добри и разширени услуги, както и да се обмисли децентрализиран подход към изследователските програми, който да отчита местните познания на селските стопани и системите за устойчива селскостопанска дейност. Комисията би могла също да обмисли и да възстанови отдела по селскостопански изследвания в Генералната дирекция за селско стопанство и развитие на селските райони.

Към по-добър баланс между производството на животински белтъчини и на протеинови култури

Много висок процент от протеиновите култури понастоящем се произвежда за храни за животни, докато човешката консумация на бобови култури намалява непрекъснато в ЕС. По отношение на ангажиментите на ЕС активно да допринесе за световната

продоволствена сигурност и активно да се бори с изменението на климата, бъдещата селскостопанска политика и политика за развитие на селските райони следва да работи не само за по-балансирано производство на животински белтъчини и протеинови култури, така че да се намалят емисиите на парникови газове и оттичането на хранителни вещества във вододелите, но също следва и да мотивира потребителите, органите по възлагане на обществени поръчки и предоставящите услуги за обществено хранене да избират по-балансиран, екологосъобразен и разнообразен избор на храни в хранителния режим.

Същевременно Комисията следва да предприеме законодателни инициативи за намаляване на хранителните отпадъци по цялата хранителна верига, включително отпадъците от клане на животни и хранителните отпадъци, чиято употреба и унищожаване все още не са регулирани по съответстващ начин. Комисията следва строго да приложи предпазителния принцип в тази област, но също така и да предприеме законодателни инициативи за намаляване на хранителните отпадъци и за подобряване на общия баланс между производството на животински белтъчини и протеинови култури с оглед на новите предизвикателства.

2.2.2011

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ОКОЛНА СРЕДА, ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

на вниманието на комисията по земеделие и развитие на селските райони

относно дефицита на протеинови култури в ЕС: намиране на решение на един отдавна съществуващ проблем?
(2010/2111(INI))

Докладчик по становище: Csaba Sándor Tabajdi

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните приканва водещата комисия по земеделие и развитие на селските райони да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- А. като има предвид, че увеличаването на процента на растителните белтъчини в нашия хранителен режим и консумирането на по-малко месо създават ситуация, която във всички случаи е благоприятна както за околната среда, така и за човешкото здраве,
1. изтъква важността на увеличаването на производството на протеинови култури в ЕС в контекста на изменението на климата, плодородието на почвите, опазването на водите и биологичното разнообразие; изтъква, че Комисията следователно трябва да въведе нови стимули за производството и съхраняването на протеинови култури; подчертава обаче, че поради разликата между съответните пазарни цени на зърнените култури и на протеиновите култури, силната международна ценова конкуренция и сравнителното предимство на производителите от трети страни, дължащо се на климатичните условия, по-големия размер на стопанствата и по-малко строгите екологични изисквания, ниските разходи за персонал и ниските цени на земята, се налага целенасочена подкрепа за производството на протеинови култури;
 2. припомня тежките последици от последните прояви на спонгиозна енцефалопатия по говедата, които доведоха до заплахата за общественото здраве и

широкомасштабни забрани за износ на вътрешния пазар на ЕС, възпрепятстваха външнотърговските дейности на държавите-членки и причиниха сериозни щети на животновъдния отрасъл на ЕС; застъпва становището, че преработените животински белтъчини са ценен източник на протеини и част от решението за възстановяване на баланса по отношение на протеиновия дефицит на ЕС; отчита съобщението на Комисията до Парламента и Съвета „Пътна карта относно ТСЕ 2“ (COM(2010)0384), което цели облекчаване на забраната за използването на обработени животински белтъчини от непрехватни животни във фуражите за непрехватни животни; подчертава, че облекчаването на забраната по отношение на фуражите може да бъде разглеждано като възможност, единствено доколкото категорични научни доказателства и методи за изпитване гарантират, че може да се изключи предаването на болести и да се приложи забраната за рециклиране в рамките на един и същи животински вид;

3. подчертава, че прекомерният внос на протеинови култури направи европейския животновъден отрасъл уязвим, допринесе за обширна ценова нестабилност и по този начин запази ниски равнища на доходност, особено за малките и средните животновъди, като същевременно доведе до неустойчиви селскостопански практики в трети страни;
4. призовава Комисията да предложи съгласуван общ политически подход към прилагането на агроекологичните правила по отношение на хранителните продукти, които се продават в Съюза, с оглед на вноса на генетично модифицирани протеинови култури;
5. призовава Европейската комисия да установи механизъм за наблюдение на произхода на протеиновите култури, внасяни в Европейския съюз, който да се съсредоточава по-специално върху устойчивостта на прилаганите селскостопански практики в страната на произход, включително промяната в земеползването, устойчивото използване на водите и употребата на селскостопански технологии; подчертава, че редовни проверки на място са също необходими за тази цел;
6. отбелязва, че недостатъчният внос на соя и царевица поражда допълнително натоварване с разходи на секторите на животновъдството и производството на фуражи в ЕС и излага на риск икономическата жизнеспособност на вътрешното производство на месо;
7. подчертава необходимостта производството на протеинови култури да се интегрира в подобрени системи на сеитбообращение, също да се насърчава комбинираното култивиране на място в стопанствата и да се предостави подходяща финансова подкрепа на земеделските стопани, участващи в устойчиво или биологично селскостопанско производство; призовава Комисията да включи такива мерки и финансови стимули в законодателното предложение за бъдещето на ОСП;
8. подчертава, че обработката на отпадъци от клане на животни, хранителни отпадъци, месно и костно брашно трябва да отговаря на съществуващите стриктни разпоредби относно опазването на човешкото и животинското здраве и на околната среда; застъпва становището, че животинските странични продукти са ценен източник на протеини и енергия и затова трябва да се използват ефективно.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	25.1.2011
Резултат от окончателното гласуване	+: 39 -: 0 0: 11
Членове, присъствали на окончателното гласуване	János Áder, Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Martin Callanan, Nessa Childers, Chris Davies, Bairbre de Brún, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Edite Estrela, Jill Evans, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Nick Griffin, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Jo Leinen, Corinne Lepage, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Владко Тодоров Панайотов, Andres Perello Rodriguez, Sirpa Pietikäinen, Mario Pirillo, Pavel Poc, Vittorio Prodi, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Horst Schnellhardt, Theodoros Skylakakis, Catherine Soullie, Csaba Sándor Tabajdi, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Philippe Juvin, Jiří Maštálka, Bill Newton Dunn, Alojz Peterle, Csaba Sándor Tabajdi, Marita Ulvskog
Заместник(ци) (чл. 187, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Ioan Enciu

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	26.1.2011
Резултат от окончателното гласуване	+: 34 -: 2 0: 4
Членове, присъствали на окончателното гласуване	John Stuart Agnew, Richard Ashworth, José Bové, Luis Manuel Capoulas Santos, Vasilica Viorica Dăncilă, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Diane Dodds, Herbert Dorfmann, Hynek Fajmon, Lorenzo Fontana, Iratxe García Pérez, Béla Glattfelder, Sergio Gutiérrez Prieto, Martin Häusling, Esther Herranz García, Peter Jahr, Elisabeth Jeggle, Jarosław Kalinowski, Elisabeth Köstinger, Agnès Le Brun, Stéphane Le Foll, George Lyon, Gabriel Mato Adrover, Mairead McGuinness, Krisztina Morvai, Мария Неделчева, James Nicholson, Rareş-Lucian Niculescu, Georgios Papastamkos, Marit Paulsen, Britta Reimers, Alfreds Rubiks, Giancarlo Scottà, Sergio Paolo Francesco Silvestris, Alyn Smith, Csaba Sándor Tabajdi, Marc Tarabella
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Luís Paulo Alves, Pilar Ayuso, Salvatore Caronna, Giovanni La Via, Astrid Lulling, Milan Zver